

Мотивът за свободата в емблематичния диалог между Дон Кихот и Санчо Панса

За времето и епохата си в своята истинска същност, романът на Сервантес е революционна и героична книга. В нея е скрит заряд, който руши и вдъхновява. Смешният рицар, с шлем от бръснарски леген, със счупено копие и дръглива кранта, е героична, красива фигура и във възвишеното табло на човешкия героизъм нему се пада едно от първите места. За Дон Кихот е писано много. Рядко има голям писател, литератор, държавник, дори учен, който да не се е изказвал по някакъв повод за него. Повече от три века испанския идалго е престанал да бъде литературен образ и е станал не само жив човек, но нещо повече: нарицателно име, понятие, символ на човешки качества и свобода.

Героят зове за свобода, простота и естественост в човешките отношения. Тази фалшива условност само обременява човека. Това е голямата демократична идея на Ренесанса, който ползва античността във всичките и форми. Дон Кихот нарича "омразен" век времето, в което живее, защото липсва свободата. Дон Кихот и Санчо Панса тръгват на борба, преди всичко за свобода, въпреки че се раждат в епохата, която създаде светата инквизиция. Мотивът за свободата в 53 глава е водещ в цялото произведение на Сервантес. Въпреки лудостта си Дон Кихот понякога изглежда като съвсем нормален човек, имащ все още разум. За него свободата е най-ценното.

Сервантес живее в епохата на инквизицията. Заедно с това в Европа вече са излезли на бял свят книгите на Еразъм „възхвала на глупостта“ съществува из католическите земи. Връхната точка в развитието и на феодализма и на славата на Испания е останала в миналото. Настъпва хуманизмът, постепенното освобождаване на човешкия дух от вековните окови. Самият Сервантес-наследник на стара испанска, благородническа фамилия, изминава дълъг и бурен житейски път на борец срещу неправдата. Любовта му към свободата неколккратно го праща в затвора. Прибавят се и оскърбления по адрес на творчеството му. Ето този дълъг и бурен житейски път е първоизточник на великия мечтател Дон Кихот, който жадува за правда и се бори за нея, а в награда получава само тежки разочарования, присмех и страдания. Оръжията им са жалки, но вярата им, готовността им за саможертва са по-страшни. Та нали с такива оръжия понякога са сваляни тираните. Ето какво говори Дон Кихот на Санчо Панса след напускането на замъка: "Свободата, Санчо, е едно от най-ценните блага, с които небесата даряват хората. С нея не могат да се сравнят нито съкровищата, които крие земята, нито тези, които таи морето. За свободата, както и за честта, може и трябва да се жертвува животът и обратно-лишаването от свобода е най-голямото зло, което може да сполети човек. Ти видя пиршествата и изобилюето, на които се радваме в замъка... Сред онези

вкусни ястия и ледени напитки на мене ми се струваше, че се измъчвам от глад, защото не им се наслаждавах свободно, както бих им се наслаждавал, ако те бяха мои..." Мотивът за свободата в цитирания диалог се открива в борбата, в желанието и в социалното. В една епоха на умряло рицарство двама души пожелават да живеят като рицари и да се борят за свободата. Няма значение, че целта е далечна, а силите са смешно малки. Нали всички цели отначало са далечни? И не е необходимо непременно да чакаш бърз успех, за да постоиш. Важното е да вярваш в целта и честно да се стремиш към нея.

На човека се гледа не като на личност. Липсва "мир, приятелство, сговор". Искрени хора няма. Всеки изпълнява своята житейска роля. Парадокс е, че рицарят Дон Кихот, изпълнявайки своята роля призовава към освобождаване на условностите. Той, рицарят, кани своя оръженосец Санчо да седне заедно с него. Мисълта е за равнопоставеност в човешките отношения. "Задълженията да се отплатиш за направените ти благодеяния и милости, са вериги, които пречат на духа да бъде свободен. Щастлив е този, комуто провидението е дало парче хляб, без да се чувства задължен да благодари за него на когото и да било друг освен на самото провидение". Синята кръв не прави човека добър, правят го делата и мислите му, така че не трябва да изпитваме завист към благородниците, защото не всеки благородник крие в себе си желание за свобода, благородство и добродетели. А добродетелите са основното според мечтателя Дон Кихот. Той цени свободата, счита, че за нея, както и за честта може и трябва да се жертва живота. Съветите, които дава Санчо Панса преди той да поеме управлението на „острова“ разкриват напълно неговата нравствена програма. Дон Кихот е идеалист и е готов да се жертва за хората и за идеалите си без да търси някаква материална изгода. Той желае всички хора да живеят щастливо и свободно. В емблематичния диалог става ясна една цел - свободата докоснала се дори до социалното в живота на хората, до душите им и в мечтите за свободно, реално бъдеще.

Стремежът към една цел, перспективата на бъдещето и вярата в бъдещето, това е което осмисля, вдъхновява и украсява живота на отделния човек и на обществата.

Донкихотовците - тези фантасти - често са реалисти на бъдещето. И за това да опознаеш и да обикнеш Дон Кихот и да разбереш желанието му за свобода на хората и душите им не значи само да бъдеш мечтател и фантазьор, а значи преди всичко да придобиеш по-голям възторг към живота, по-голяма вяра в бъдещето.

